

# KULTTUURIVOIMALA

Culture Power Station ry

## 2023-2025 TULOKSET

KUKOISTA! -KULTTUURIHYVINVOINTIA JA  
OSALLISUUTTA LÄHIÖISSÄ JA VERKOSSA  
-HANKE (ESR+)

Teemu Leskelä  
Aino Peltokoski  
Silja Nurmimäki



Euroopan unionin  
osarahoittama



OULU

[www.kulttuurivoimala.fi](http://www.kulttuurivoimala.fi)



# Tiivistelmä

Kulttuurivoimala - Culture Power Station ry hallinnoima Kukoista!-hanke järjestää yksilöneuvontaa, erilaisia maksuttomia ryhmiä sekä yhteisöprojekteja työikäisille 16-64-vuotiaille työelämän ulkopuolella oleville. Toimintamuotoja on kolme ja niitä ovat:

- Kaikille avoimet matalan kynnyksen lyhytkestoiset taide-, kulttuuri- ja luontolähtöiset ryhmät
- Vapaaehtoisten vertaisohjaajien ryhmätoiminta ja vertaisohjaajakoulutus
- Osallisuutta edistävät yhteisöprojektit, joiden ydintoteuttaja on työkokeiluryhmät

Hankkeen ydintoiminnaksi kehittyi **yhteisöprojektin toteuttaneet työkokeiluryhmät**. Kymmenen hengen ryhmä tuottaa kolmen kuukauden aikana projektin, jossa jokaisella on mielekästä tekemistä ja siihen osallistetaan kaupungin asukkaita. Yhteisöprojektin perusajatuksena on, että tekemisen tavoista ja projektin sisällöistä päättää työkokeiluryhmä, ohjaajien tarjotessa rakenteen ja tuen tekemiselle. Toiminnan vaikuttavuutta on arvioitu palautekyselyillä, *pienet onnistumistarinat*- arviointityökalulla sekä *osallisuusindikaattorilla*. Kolmen työkokeiluryhmän mittauksissa osallisuusindikaattorilla kasvua oli keskiarvollisesti ryhmätasolla 12,56 pistettä. Osallisuusindikaattorin valossa yhteisöprojektitoiminta on osoitettu erittäin vaikuttavaksi. *Pienet onnistumistarinat* -haastatteluissa työkokeilutoimintaan osallistuneet sanallistivat, kuinka kolmen kuukauden ajanjakso oli vaikuttanut heihin.

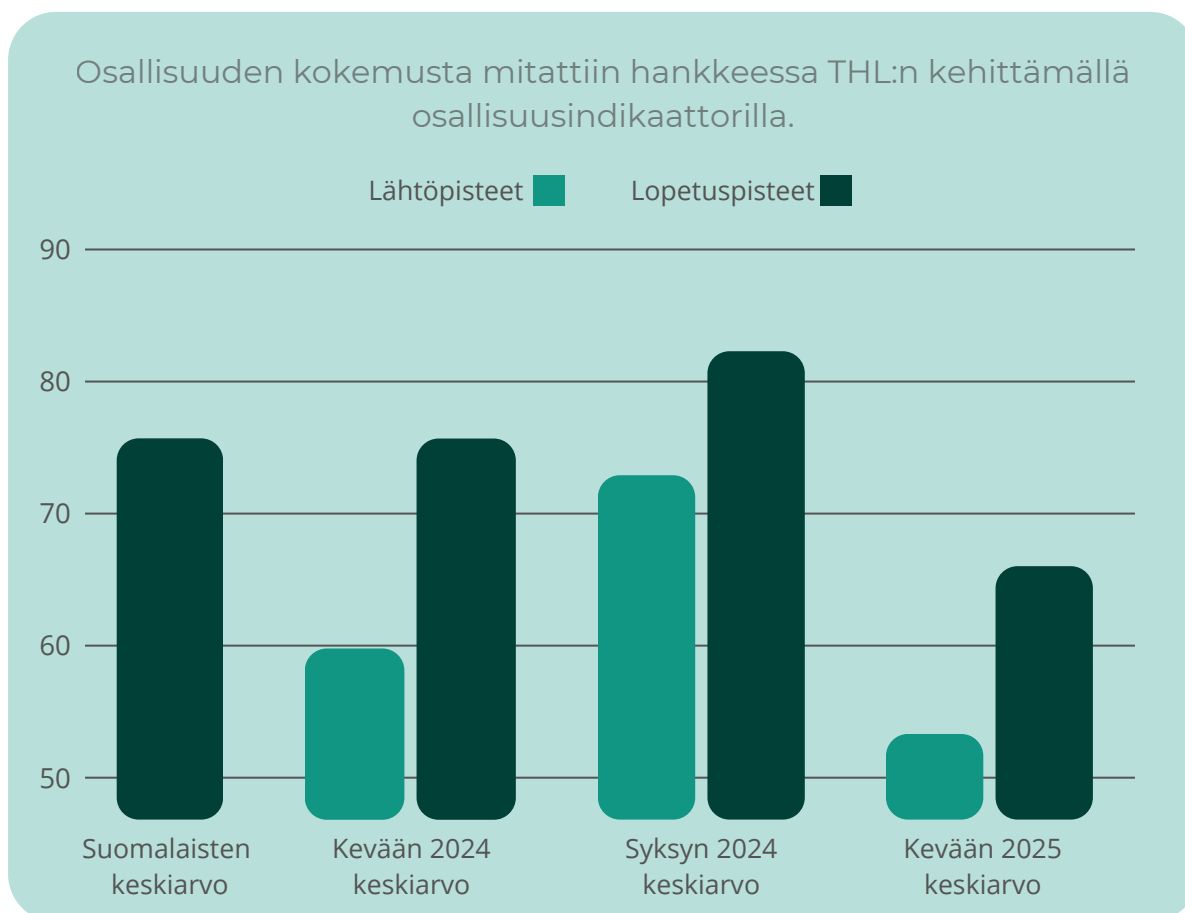
Työkokeilutoiminnan lisäksi hankkeessa on järjestetty kulttuuri-, taide- ja hyvinvointiteemoihin liittyvää vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa **vertaisryhmätoimintaa**. Tuirassa toimi kaikkiaan 6 vertaisryhmää, joissa oli yhteensä 7 vapaaehtoista ohjaajaa. Vapaaehtoisille tarjottiin mahdollisuus vertaisryhmätoiminnan ohjaajakoulutukseen ja tammikuuhun 2025 mennessä koulutuksen on käynyt 12 henkilöä. Palaute koulutuksesta on ollut hyvää. 12 henkilöstä neljä on perustanut kerhon, osa kerhon pitäjistä ei ole kokenut tarvetta vertaiskoulutukselle, joten he ovat pitäneet kerhoa ilman koulutusta.

**Avoimia ryhmätoimintoja** on järjestetty ohjaajien toimesta laidasta laitaan. Näitä ovat muun muassa olleet valokuvausryhmä, luovaryhmä, keijunsiipipaja voimavalokuvauksella, taideterapeuttinen ryhmä, korukurssi, sekä radikaalit ristipistot, sekä kukkiensidontakurssi. Nämä ryhmät ovat toimineet erityisesti niille osallistutujille, jotka eivät ole voineet sitoutua pidempään ryhmätoimintaan tai työkokeiluun ja ovat päässeet osaksi hankkeen toimintaa.

# Osallisuutta yhteisöprojektista

Kukoista- kulttuurihyvinvointia ja osallisuutta lähiössä ja verkossa- hankkeen ydintoiminnaksi ovat kehittyneet yhteisöprojektin tehneet työkokeilija ryhmät. Yhteisöprojektissa noin kymmenen hengen ryhmä tekee kolmen kuukauden aikana yhdessä päätettävän projektin, jossa löydetään kullekin mielekäs tekeminen projektista ja siihen osallistetaan myös muita kaupungin asukkaita. Yhteisöprojektin kantavana ideana on, että tekemisen sisällöistä ja tavoista päättää työkokeilijoiden ryhmä, ohjaajien tarjotessa rakenteen ja tuen tekemiselle.

Toiminnan vaikuttavuutta on arvioitu palaute kyselyillä sekä “pienet onnistumistarinat”- arviointityökalulla sekä osallisuuden kokemusta mittaavalla osallisuusindikaattorilla. Aluksi esitellään indikaattorin tuloksia, sen jälkeen onnistumistarina haastattelujen ja muun palautteen täydentämänä, toiminnan vaikutuksia ja vaikutuksia tuottaneita toimintatapoja.



# Osallisuusindikaattorin tulokset

Osallisuuden kokemusta mitattiin vuonna 2024 kahdelta työkokeiluryhmältä THL:n kehittämällä osallisuusindikaattorilla. Osallisuusindikaattorissa on kymmenen väittämää, jotka kartoittavat osallisuuden kokemuksen eri ulottuvuuksia. Indikaattorissa saadaan pisteitä 0-100 ja mitä suuremman arvon saa kyselyssä, sitä parempi tilanne on osallisuuden kokemuksen kannalta. Suomalaisen yli 20 vuotiaan väestön keskiarvo indikaattorilla oli noin 75.

Kevään 2024 työkokeilijoiden aloituspisteiden keskiarvo oli noin 60. Kolmen kuukauden työkokeilun jälkeen lopetuspisteiden keskiarvo oli liki 75. Keskimäärin nousua oli lähes 15 pistettä. Erityisen tärkeää oli, että alle 60 pistettä saaneiden osallisuuden kokemus nousi myös merkittävästi, muutamalla jopa yli 20 pistettä.

Syksyllä 2024 aloittaneen ryhmän pisteiden keskiarvo oli noin 72. Seurantakyselyn pisteet lopetettaessa olivat noin 82. Nousua oli tällä kertaa 10 pistettä ja erityisesti ilahduttivat aloituspisteissä vähän pisteitä saaneiden nousu. Molemmissa kyselyissä yhden työkokeilijan pisteet eivät nousseet. Anonyymien kyselyiden pohjalta voimme vain arvailla syitä, mutta osalle osallistujista työkokeilu osoitti kuntoutuksen ja laajemman tuen tarpeen. Osallisuusindikaattori kyselyn ohessa kysyimme osallistujilta taustoittavia kysymyksiä elämäntilanteesta, kuten ystävien määrästä, terveydentilasta jne. Hankkeesta riippumattomat seikat eivät olleet kyselyn perusteella vaikuttaneet tuloksiin. Kevään 2025 ryhmän pisteet nousivat keskiarvollisesti 14 pistettä. Aloitus pisteet olivat tuolloin 52 ja lopettaessa 66.

Osallisuusindikaattorin lukemat antavat kokonais kuvan niin ryhmän aloitustilanteesta kuin muutoksesta. Aloituslukemat kertovat osaltaan, että toimintaan on saatu mukaan tukea tarvitsevia ihmisiä. Lopetuslukemat kertovat, että paljon on tehty oikein, sillä muutokset osallisuuden kokemuksessa ovat olleet useilla ihmisillä todella merkittäviä. Muutoksen eri puolia ja siihen vaikuttaneita tekijöitä avataan seuraavaksi onnistumistarina haastatteluiden pohjalta.

# Työkokeilun vaikutukset ryhmään

Haastattelimme kahta osallistujaa kevään ja kolmea osallistujaa syksyn ryhmästä. Pienet onnistumistarinat työkalun kysymykset pyrkivät erittelemään toiminnan konkreettisia vaikutuksia ja niihin johtaneita syitä. Kysymykset kartoittavat toiminnan hyviä ja huonoja puolia, itsessä ja omassa toiminnassa tapahtuneita muutoksia, mahdollisuutta vaikuttaa tekemiseen sekä sosiaalisten suhteiden ja ohjauksen laatua.

Keskeisimmäksi vaikutukseksi nousi kaikissa viidessä haastattelussa **itsevarmuuden kasvu**. Itsevarmuus oli kasvanut etenkin sosiaalisesti. Työkokeilu oli tuonut rohkeutta olla ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa, tehdä yhteistyötä, antaa ja saada palautetta. Eräs haastateltava kuvasi sosiaalisen itsevarmuuden lisännen kontakteja vanhoihin tuttuihin ja ystäviin sekä antaneen itseluottamusta olla avoimempi. Esimerkkinä positiivinen palaute omista ominaisuuksista lisäsi rohkeutta olla oma itsensä.

Itsevarmuuden kasvu koski myös omaa tekemistä ja jaksamista. Itsevarmuus lisääntyi, kun työkokeilija huomasi, miten jaksaa enemmän kuin oli luullut ja toisaalta huomasi, mihin kaikkeen hän pystyy.

Itsevarmuus myös rauhoitti työkokeilijoita, sillä se toi näkymiä tulevaan. Eräs haastateltava kertoi saaneensa kokeilusta rohkeutta hakea koulun. Usealla haastateltavalla oli kokemus, että ryhmän tuella pystyi tehdä sellaista, mitä ei ollut aiemmin uskaltanut.. Rohkeuden ja itsevarmuuden kasvu sai haastamaan itseään enemmän.

Haastateltavien itsevarmuus oli vahvistunut monella tekemisen sektorilla niin konkreettisissa tekemisessä kuin abstraktimmissa taidoissa. Konkreettisesti itsevarmuutta oli tullut esimerkiksi uusiin tapoihin tehdä taidetta ja toisaalta vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoihin. Konkreettiset tuotokset kuten näyttelyihin tehdyt teokset nostivat itseluottamusta sekä toivat pohjaa työnhakuun ja antoivat uskottavuutta omaan tekemiseen. Eräs työkokeilija kuvasi asemansa muuttuneen työhaussa harrastelijasta vakavasti otettavaksi taiteen tekijäksi, kun sai työnäytteitä portfolioon. Hänellä itsevarmuus ja pystyvyyden kokemus nousi, kun häntä kohdeltiin ammattilaisena.

**Toimintakyvyn vahvistuminen** oli haastatteluissa keskeinen tulos itsevarmuuden ohella ja sen siivittämänä. Mielen kuvattiin olevan pirteämpi, kun oli yhteydessä ihmisiin tekemisen parissa. Päiviin oli tullu uusi rytmi ja se piristymisen lisäksi lisäsi aktiivisuutta ja urheilua ja liikkumista. Kotiaskareet hoituivat paremmin työkokeilun myötä ja tuttavien kanssa jaksoi olla enemmän yhteydessä. Eräs haastateltava kuvasi viitsivänsä siivota nyt enemmän, kun sai uuden kokemuksen jaksamisesta. Piristymisen myötä usea haastateltava aktivoitui uudelle tekemiselle ja harrastamiselle.

Haastateltavat kertoivat oppineensa työkokeilussa paljon. He olivat **oppineet konkreettisia taitoja** kuten työskentelytapoja, teknisiä taitoja, suunnittelua, projektityötä ja ryhmätyötaitoja. Tietokin oli lisääntynyt mm. kulttuuriverkostoista, tavoista nähdä taide, näyttelyn järjestämisestä, viestinnästä jne. Ilahduttavasti osallisuusteemojen ylläpito oli lisännyt tietoa osallisuudesta ja halu osallistua myös itse oli lisääntynyt. Eräs haastateltava kertoikin pystyvänsä innostamaan nyt paremmin muita.

Haastateltavat kuvasivat tärkeäksi vaikutukseksi **itsetuntemuksen lisääntymisen** ja myös hyvät kokemukset oppimisesta osana itsetuntemuksen lisääntymistä. Eräs haastateltu kuvasi, että hänen ei tarvitse tehdä työtä uupumukseen asti, vaan voi säädellä tekemistään paremmin ja toinen kertoi tekevänsä asioita uudella varmuudella ja rauhalla. Oppimisen kokemusta työkokeilussa olleet kuvasivat kevyeksi, leikinomaiseksi ja pakottomaksi. He kuvasivat konkreettisen tekemisen opettavan virheiden tekemisen kautta ja oppimisen olevan näin selkeää. Yksi haastateltavista kertoi mielenrauhan lisääntyneen, kun oli tullut olo, että voin ja pystyn oppia.

Kaikki haastateltavat kokivat työkokeilun muuttaneen elämää parempaan suuntaan ja kokeilujakson olleen omaa olemista ja tavoitteita tukevaa. Työskentely oli ollut työkokeilussa mielekästä ja toiminta ryhmässä mukavaa. Omien luovien ideoiden ja tekemisen mahdollistuminen oli tuottanut hyvää mieltä monella olemisen tasolla. Kokeilujakso tuotti kaikkineen valoisampaa oloa tulevasta, omasta pystyvyydestä ja omasta arvosta.

# Tulosten taustalla vaikuttavat tekijät

Suurimpina vaikuttavina tekijöinä tulosten takana olivat seuraavat kolme pääteemaa, jotka toistuivat kaikkien viiden haastateltavan puheissa ja muissa palautteissa, joita hankkeessa on kerätty. Neljäs vaikuttava seikka ei suoraan noussut esiin palautteissa, mutta jonka voi lukea rivien välistä ryhmäläisten palautteissa ja keskusteluissa.

Ensimmäinen oli työskentelyn **tunnelma ja hyvä henki, kunnioitus, sekä kuuleminen** joka määräytyi sekä ryhmän asettamien yhteisten pelisääntöjen, Kulttuurivoimalan ja hankkeen arvojen mukaisesti. Eräs haastateltava kertoi, kuinka hänelle toi turvaa se, että ohjaajat kertoivat selkeästi toiminnan arvoista ja siitä, että jokaiselta odotetaan kuuntelemista ja kunnioitusta toisia kohtaan. Nämä saattavat kuulostaa itsestään selviltä, mutta ääneen sanottuna ne loivat luottamuksen ilmapiiriä. Kunnioituksen ja arvostuksen tunnelmaa loi myös jokaisen mielipiteen kuuleminen ja sen kysyminen. Haastatteluissa nousi esille useasti se, että henkilökunta kysyi kaikilta usein ”Miltä mieltä olet?” ”Tarvitsetko apua?” Hyvää henkeä loi myös konkreettiset arjen asiat kuten siistit ja viihtyisät tilat, kahvinkeittomahdollisuus, sekä mahdollisuus työvälineisiin ja materiaaleihin.

Toinen tuloksiin vaikuttanut tekijä oli **tuki ja kannustus**, jota sai sekä ryhmältä, ohjaajilta, sekä näyttelyiden vierailijoilta. Jokaiselle on tarve tulla nähdyksi ja kuulluksi, ja sen merkitys on kaikkien ryhmäläisten tarinoissa noussut vahvasti esiin. Haastatteluissa tuotiin esille, kuinka ohjaajat olivat aina ryhmäläisten näköpiirissä, eikä sulkeutuneena omaan toimintoon, jolloin apua oli matala kynnyys pyytää. Eräs haastateltavista totesi, että ohjaajat antoivat palautetta ja kannustusta oikeastaan joka päivä. Työntekijöiden lempeä, inhimillinen ja tasa-arvoinen kohtaaminen loi pohjaa hyvälle ilmapiirille ja uskoa tekemiseen. Sen lisäksi, että osallistujat saivat palautetta, he oppivat myös antamaan sitä muille eli työkokeilijaryhmä toimi aktiivisena palautteen antajana vertaisille ja ohjaajille.

Kolmas tuloksiin vaikuttava tekijä oli kokemus siitä, että **ryhmillä oli todellinen valta** päättää asioista, joka ulottui työskentelytapoihin, projektin aiheeseen, toteutukseen ja rakenteeseen. Kolmen kuukauden jakson voi karkeasti jakaa 1) muutaman viikon orientaatio, ideointi ja ryhmäytymisvaiheeseen, 2) suunnitteluvaiheeseen, 3) toteutus- ja työskentelyvaiheeseen 4) loppuhuipennukseen ja 5) lopetusviikkoon ja juhlaan.

Yksittäiset työpäivät koostuivat lyhyestä aamukokouksesta kokoryhmän kesken, työskentelystä ja lounaasta ja loppupäiväksi kokoonnuttiin taas lyhyeksi aikaa yhteen kokoamaan päivän tunnelmia. Tieto ryhmän kesken kulki sujuvasti, kun ryhmä koottiin yhteen päivän alussa ja lopussa. Näin jokaisen osallistujan ajatuksille ja ideoille oli varattu tietty hetki päivittäin.

Yksi osallistujista kiteytti aidon vallan päättää niin, että ohjaajat antoivat ryhmän päättää projektin sisällöstä ja työskentelytavoista ja näitä päätöksiä aidosti kunnioitettiin. Jos tilanne näytti jonkin asian suhteen huolestuttavalta ohjaajat eivät kuitenkaan antaneet ryhmän vajota omaan onnettomuuteensa. Näissäkin tilanteissa ryhmä koottiin yhteen, ohjaaja nosti huolen aiheen esiin ja ratkaisu ongelman selvittämiseksi tehtiin ryhmän kesken. Osallistujille oli tärkeä kokemus saada tehdä päätökset, niin ettei niitä lähdetty kumoamaan, vaikka ne eivät olisi olleet parhaita mahdollisia ratkaisuja tehokkuuden ja toimivuuden näkökulmasta. Ryhmälle annettiin tilaa onnistua ja epäonnistua ja näin usko omaan osaamiseen sai kasvaa. Työntekijöiltä kaikki tämä on vaatinut sitä, että valta tulee luovuttaa ryhmälle. Ohjaustilanteissa vaaditaan kykyä erottaa omat mielikuvat ja tottumuksen hyvistä ideoista ja toimintatavoista sekä ryhmän oma näkemys parhaaksi koetuista ideoista ja toimintatavoista. Tehokkain ja toimivin toimintatapa ei aina ole osallisuuden ja itseluottamuksen kasvun näkökulmasta se paras.

Neljäs vaikuttava tekijä oli **toiminnan intensiivisyys ja ryhmän monimuotoisuus sekä osaamisen monipuolisuus**. Hankkeen kohderyhmää ovat 16-64 -vuotiaat työelämän ulkopuolella olevat ja alusta asti hanketoiminnassa on ollut mukana ihmisiä eri kieliryhmistä, hyvin eri-ikäisiä, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia, eri sosioekonomisesta taustasta tulevia, erilaisen koulutuksen omaavia ja sosiaalisilta taidoiltaan olevia. Yhdistävä tekijä kaikilla on ollut rakkaus kulttuuriin- ja taiteisiin, olipa ala mikä tahansa. Vertaisoppiminen on mahdollistunut, koska jokaisella osallistujalla on ollut oma vahvuutensa, jossa on saanut loistaa ja jota on myös saanut jakaa muille. Erilaisten ihmisten yhteistyö on antanut jokaiselle yksilölle uudenlaista näkökulmaa omaan osaamiseen, mutta myös elämään yleensä. Monimuotoinen ryhmä voi olla haastava ohjattava, koska täytyy löytää yhteinen sävel, mutta ohjaajien tuella ja selkeät toisia kunnioittavat pelisäännöt asettamalla ryhmien toiminta on saatu toimimaan menestyksekkäästi. Eräs 24-vuotias haastateltava nuori totesi, että jokainen on saanut olla juuri sellainen kuin on, eikä kenenkään ole tarvinnut katsella mitenkään kiertoon. Ryhmän jäsenet työskentelivät intensiivisesti 3 kuukautta yhteisesti määritellyn tavoitteen eteen. Se että on paikka minne mennä ja paikka jossa jonkin tavoitteen eteen tehdään töitä antaa merkitystä omaan arkeen.

## RYHMÄN KOKOAMINEN



2. RYHMÄYTYMINEN  
JA IDEOINTI

4. IDEOINTI,  
SUUNNITTELU JA  
VÄLIPALAUTE,  
VIRKISTYSPÄIVÄ

6. TYÖSKENTELY



8. TYÖSKENTELY JA  
LOPPUHUIPPENNUS

ALOITUS

VIIKOT 1-4

TYÖSKENTELY

VIIKOT 5-10

LOPETUS

VIIKOT 11-14



1. ORIENTAATIO JA  
TUTUSTUMINEN

3. IDEOINTI

5. SUUNNITTELU JA  
TYÖSKENTELY

7. TYÖSKENTELY JA  
LOPPUHUIPPENNUK-  
SEN VALMISTELU



9. PALAUTTEEN  
KERUU, ARVIOINTI JA  
LOPPUJUHLA

# Yhteisöprojekti prosessin kuvaus

## RYHMÄN KOKOAMINEN

Ryhmää kootessa huomioitava ryhmän koko suhteessa ohjaajiin, muut resurssit ja ryhmän jäsenten yhteensopivuus ja motivaatio sitoutua yhteisöprojektitoimintaan sovituksi ajaksi, sekä kyky toimia ryhmässä. Osallistujille on hyvä lähettää ennakotietoa projektin aloituksesta ja muusta olennaisesta.

## VIIKOT 1-4 ALOITUS

### VIKKO 1 / Orientaatio ja tutustuminen

Ensimmäisen viikon ja ensimmäisen päivän tärkein tavoite on, että kaikki tuntevat olonsa tervetulleeksi ja saavat tietoonsa perusasiat: työvälineet ja tilat tutuksi, yhteiset pelisäännöt ja turvallisuuteen liittyvät seikat, sekä kevyt tutustuminen toisiin projektin jäseniin. Ryhmän jäsenten osaaminen, vahvuudet ja toiveet tuodaan kaikkien projektin osapuolten tietoon. Työskentelyä tehdään erikokoisissa ryhmissä eri ryhmän jäsenten kanssa (koko ryhmä, pienryhmä, parityöskentely ja yksilötyöskentely). Tämä huomioi erilaisten osallistujien tarpeet.

### VIKKO 2 / Ryhmäytyminen ja ideointi

Toisen ja kolmannen viikon tarkoitus on muodostaa yhteinen käsitys, mitkä teemat yhteisprojektin ryhmäläisiä kiinnostavat ja miten niistä saadaann rakennettua kaikkia kiinnostava projektikokonaisuus.

### VIKKO 3 / Ideointi

Tarkoituksena on kirkastaa yhteisiä kiinnostuksen kohteita ja kartoittaa projektin eri osa-alueita, kuten markkinointi, budjetin käyttöä hallintomuoto eli miten päätöksiä projektin aikana ryhmässä tehdään (ryhmä päättää hallintomuodon), verkostot ja mahdolliset yhteistyökumppanit.

### VIKKO 4 / Ideointi ja suunnittelu ja välipalaute, virkistyspäivä

Neljännän viikon tavoite on päättää, millainen projekti kokonaisuudesta tulee ja mitä osallistujat siinä tekevät. Ensimmäisen kuukauden lopulla ohjaajien on tärkeää varmistaa, että jokainen projektin jäsen on saanut äänensä kuuluviin ja projektista löytyy jokaiselle mielekäs osa-alue tehtäväksi. Viikko on hyvä päättää palautteen antoon (työntekijöille ja ryhmälle), mikä on mennyt hyvin ja mikä kaipaa puolestaan kehittämistä puolin ja toisin. Viimeinen päivä voidaan varata virkistäytymiselle. Hyvin suunniteltu kokonaisuus palkitsee toteutus vaiheessa eli suunnitteluvaihetta ei kannata turhaan nopeuttaa.

## **VIIKOT 5-10 TYÖSKENTELY**

### **VIIKOT 5-6 / Suunnittelu ja työskentely**

Viidennellä viikolla kannattaa aloittaa jo varsinaista työskentelyä projektiin liittyen, oli se sitten materiaali listojen laatimista, luonnosten piirtämistä tai käsikirjoituksen suunnittelua. Työskentelyä voidaan tehdä limittäin suunnittelun kanssa: puolikas päivä suunnittelua ja puolikas työskentelyä. Työskentelyn lisäksi viikoilla 5 ja 6 toteutetaan myös projektisuunnitelma, jonka mukaan edetään ja varmistetaan että jokainen ryhmän jäsen ymmärtää omat vastuualueensa ja tehdään työnjako. Suunnittelun loppuvaiheessa tulee varmistaa, että jokaiselle esitetylle idealle on tekijä. Muutoin ideaa ei toteuteta.

### **VIKKO 6-10 / Työskentely**

Seuraavat viisi viikkoa on varattu työskentelylle ja projektin toteutukselle. Ohjaavan tahon tai ryhmästä nimitetyn tuottajan tulee muistuttaa aikatauluista läpi projektin ja joustavasti tehdä projektiin muutoksia, jos haasteita ilmaantuu. Työskentelyn lomassa tärkeää on säännöllisesti kokoontua koko ryhmän kesken ja mahdollistaa tila ja aika, jossa ajatuksia työskentelyn etenemisestä ja projektista voi jakaa koko ryhmälle. Ohjaajien tärkein tehtävä on tarjota apua päivittäin, kysyä mielipiteitä ja varmistaa, että työ etenee suunnitellusti.

## **VIIKOT 11-14 LOPETUS**

### **VIKKO 11-12 / Työskentely ja loppuhuipennuksen valmistelu**

Viimeisen kuukauden kaksi ensimmäistä viikkoa on hyvä varata mahdollisen loppuhuipennuksen viimeistelyyn. Jos kyseessä on tapahtuma tai näyttely tämä aika varataan pystytykseen, viestintään, tapahtuman tehokkaaseen mainostukseen, sekä kaikkien töiden viimeistelyyn. Aikaa on hyvä varata liikaa kuin liian vähän, sillä uudessa ryhmässä esiintyy varmasti aina jotain yllättävää, johon kuluukin odotettua enemmän aikaa.

### **VIKKO 13 / Loppuhuipennus**

Toisiksi viimeinen viikko on loppuhuipennus esimerkiksi näyttely, elokuvan ensi-ilta tai tapahtuma. Loppuhuipennukseen liittyy erilaisia työtehtäviä yhteisöprojektista riippuen. Näyttelyn avajaisissa tulee huomioida mahdollinen tarjoilu, esiintyminen tai avajaispuheet, tilan siisteydestä huolehtiminen, kävijälaskenta ja kävijöiden opastus.

### **VIKKO 14 / Palautteen keruu, arviointi ja loppujuhla**

Viimeinen viikko varataan mahdolliselle loppusiivoukselle, palautteen keruulle, reflektoinnille ja loppujuhla. Palautetta tulee antaa puolin ja toisin: yhteisöprojektin osallistujat toisilleen ja yhteisprojektia organisoivalle taholle ja organisoiva taho yhteisöprojektin jäsenille ryhmänä kuin yksilönä. Aikaa varataan myös oman työskentelyn reflektoinnille. Voidaan jättää jokaisen osallistujan päätettäväksi haluaako hän jakaa ajatuksiaan vai pitää ne itsellään. Viimeinen päivä varataan projektin päättymisen julistamiselle ja yhteiselle ajanvietolle.

# Ajatuksia työkokeilutoiminnan jatkokehittämisestä

Hankkeen työkokeilu muotoiselle yhteisöprojektitoiminnalle on ollut todellista tarvetta. Usea työkokeilupaikkoja hakeva yhteistyökumppani on ilmaissut haasteita löytää Oulun alueella sopivaa työkokeilupaikkaa nimenomaan luovan alan tekijöille. Paikkoja ei yksinkertaisesti ole ja samoista paikoista kilpailevat alan toisen- ja kolmannenasteen opiskelijat. Ensimmäinen vuosi Kukoista!-hankkeessa oli kokeilevaa ennen kuin timantti löytyi ja sen hiominen saattoi alkaa. Kehittämiskohteita hankkeessa on 1) entistäkin suunnitelmallisempi yksilöohjaus, jossa kirkastetaan ihmisten omaa muutoshalua ja pystymistä toteuttaa tarvittavia muutoksia. Olennaista ohjauksessa on haastaa ihmistä löytämään itselle merkityksellinen suunta elämään, joka vaatii tasavertaisessa yhteistyössä toteutunutta lempeää pohdiskelua, sekä rajoittavien realiteettien tunnistamista ja tunnustamista. Kehittämisen paikka on myös ollut 2) kohderyhmään kuuluvien rajaaminen. Hankkeeseen ajautui pieni määrä työkokeilijoita, jotka eivät omien toiveiden ja tavoitteiden vuoksi olleet oikeassa paikassa, vaikka niin ensin ajattelivat tai heillä ei ollut juuri siinä hetkessä tarpeeksi toimintakykyä työskennellä projektissa sosiaalisten haasteiden takia tai terveydellisistä syistä. Ratkaisuna tähän on mahdollisimman selkeä viestintä yhteisöprojektitoiminnasta, joka on mennyt koko ajan parempaan suuntaan ja ryhmään hakijoiden valintaan käytetty tarkempi seula.

Hankkeessa on työkokeilu toiminnan lisäksi luotu vertaisryhmätoimintaa. Toiminnan kehittyessä on huomattu, että osa työkokeilijoista haluaa kiinnittyä Kulttuurivoimalan toimintaan myös kolmen kuukauden työkokeilujakson päätyttyä. Jokaisen ei ole tarkoitus jatkaa matkaa yhdistyksen sisällä, mutta ovien pitäminen auki muun muassa vertaistoiminnan muodossa luo turvaa, paikan josta saa apua, merkitystä ja yhteisön niille, jotka eivät suorilta päädy esimerkiksi työelämään tai opiskeluihin. Vuoden 2023 ja kevään 2024 osallistujille on lähetetty myös "Mitä kuuluu hankkeen jälkeen?" -kysely. Kyselyyn vastasi 12 henkilöä, joista 11 kehui hanketta vuolaasti ja kertoi kokemuksen olleen merkityksellinen ja erittäin positiivinen kokemus.

Matkan varrella ryhmäläiset ovat tuoneet esiin paljon ideoita ja kehityskohteita hankkeen toimintaan. Näiden esille tuomiseen on työntekijöiden pitänyt muistaa antaa tilaa, aikaa ja kunnioitusta. Miten yhteisöprojektitoiminnassa varmistetaan parhaat mahdollisuudet osallisuuden kokemuksen syntymiselle? Niin ohjaajien kuin jokaisen ryhmäläisen on tärkeä muistaa tarjota apua säännöllisesti, haastaa toista sopivasti, tehdä ehdotuksia ja kysyä paljon mielipiteitä projektin kaikissa vaiheissa, mutta samalla antaa riittävän paljon tilaa tehdä virheitä, sekä antaa tilaa toteuttaa omaa visiota. Tärkeää on uskoa, että jokainen löytää parhaat ratkaisut tuella ja kannustuksella ja luottaa siihen, että ihminen pyytää apua kun tarvitsee. Hankkeen menestyksekkään osallisuuden nousun yhteisöprojekteissa voisi kiteyttää seuraavasti: luovuta valta ryhmälle ja ammattilaisena tue heitä kaikin keinoin käyttämään tätä valtaa.

Vuosien 2023-2025 aikana hankkeeseen on osallistunut kaikkiaan:

**151**

**ESR-järjestelmään  
kirjautunutta osallistujaa**

**67**

**16-64-vuotiasta työtöntä  
työnhakijaa, joista...**

**51**

**pitkäaikaistyötöntä**

**38**

**työkokeilijaa**

# Vertaisohjaajatoiminta hankkeessa

Kukoista! -hankkeen yhtenä tavoitteena on tuottaa vapaaehtoisuuteen perustuvia vertaisryhmiä ja vertaisryhmäkoulutusta.

Vertaistoiminnasta on muodostunut Kulttuurivoimalan näköistä kulttuurihyvinvointiin painottuvaa ryhmätoimintaa. Toiminnan tarkoitus on vahvistaa vertaisohjaajan ja vertaisryhmän toimintakykyä, osallisuutta ja hyvinvointia mielekkään tekemisen löytymisen kautta. Tavoitteena vertaisohjaajalla on päästä opettelemaan ohjausta matalalla kynnyksellä sekä harjoitella oman erityistaidon jakamista ja ohjaamista osallistujille. Vertaisryhmätoiminta kasvattaa näin itsevarmuutta ja ymmärrystä omista vahvuuksista.

Vuonna 2024 Tuirassa toimi kaikkiaan 6 vertaisryhmää, joissa oli yhteensä 7 vapaaehtoista ohjaamassa. Ryhmät olivat Japanilaista Kalligrafiaa-kerho, Omotesenke teeseremonia-kerho, Sarjakuvakerho, Mindfull Drawing Club, Impro-kerho ja Secrets of Your Breathing -kerho. Kolme kerhoa Japanilaista Kalligrafiaa, Mindfull Drawing Club ja Secrets of Your Breathing toimivat englannin kielellä ja niissä oli saatavilla Kukoista! -hankkeen ohjaajan tulkkaus suomeksi. Kerhot olivat avoimia kaikille ja ennenkaikkea työelämän ulkopuolella oleville ja maksuttomia jokaiselle osallistujalle.

Vuonna 2025 kerhoja alkuvuonna on ollut Sarjakuvakerho ja Kirjoituspiiri sekä Secrets of Your Breath -kerho, jotka kokoontuvat viikoittain. Osallistujamäärät ovat vaihdelleet parista henkilöstä kymmeneen henkilöön. Pienet osallistujamäärät on koettu vertaisohjaajien puolelta positiivisena asiana, koska tällöin työkuorma ei pääse kasvamaan liian suureksi. Suurissa ryhmissä ohjaajalta vaaditaan jo paljon enemmän taitoja.

Kaksi vertaisryhmää ovat saaneet myös mahdollisuuden osallistua taidenäyttelyyn, mikä nosti kerhokokemuksen uudelle tasolle. Ohjaaja sekä ryhmäläiset saivat näkyväksi tulemisen kokemuksen näyttelyn avulla. Näkyväksi tuleminen on myös yksi vertaisohjaajuuden tavoitteita. Syksyllä 2024 Mindfull Drawing Club pääsi osalliseksi Lumo Valofestivaalien alueohjelman Pimeän säteet -näyttelyä ja kesällä 2025 Sarjakuvakerho osallistui Oulun Sarjakuvakeskuksen näyttelyyn.

Hankkeessa vertaisohjaajakoulutus sisältää infokerran sekä kaksi kahden tunnin mittaista koulutuspäivää, joista vertaisohjaaja saa työkaluja ryhmän järjestämiseen. Koulutuksessa käydään läpi omia vahvuuksia, itsetuntemusta ja tuntisuunnitelman tekoa, jolloin vertaisohjaaja saa konkreettisen rungon ryhmän pitämiseen. Kukoista! -hanke tarjoaa tilan sekä materiaalit kerhoiden pitämiseen sekä on tarvittaessa taustalla tukena esimerkiksi ohjaamassa. Vertaiskoulutuksen on käynyt 12 henkilöä tammikuuhun 2025 mennessä ja saatu palaute on ollut hyvää. 12 henkilöstä neljä on perustanut kerhon, osa kerhon pitäjistä ei ole kokenut tarvetta vertaiskoulutukselle, joten he ovat pitäneet ryhmää ilman koulutusta.

Vertaistoiminnan jatkuvuuden takaamiseksi hankkeessa tuotetaan vertaisohjaajan kouluttajan opas Kulttuurivoimalan työntekijöille, joka sisältää materiaalin ja tehtävät vertaiskoulutuksen pitämiseen. Oppaan alussa on perehtyminen Kulttuurivoimalaan sekä vertaisohjaamiseen sen jälkeen opas etenee koulutuksen mukaisessa järjestyksessä ohjaajan itsetuntemuksen lisäämisestä ryhmäytymisen ja ryhmädynamiikan perusteisiin sekä ryhmän vuorovaikutustilanteiden perusteisiin. Oppaan lopussa on tarkka kuvaus koulutuksesta sekä valmiit materiaalit ja tehtävät koulutuksen läpi käymiseen.

Anonyymin palautteen mukaan suurin osa koulutuksen käyneistä ovat tykänneet ryhmän pitämisestä todella paljon. Suurin positiivinen vaikutus kerhon pitämisessä oli sen antama ohjaamistaitojen kehittyminen. Muita kerhon ohjaamisen hyviä puolia ohjaajille olivat toiminnan mielekkyys, ohjaaja kokemuksen saaminen sekä kokemus yhteisöllisyydestä. Haittapuolena toiminnassa mainittiin kerhon valmisteluun kuluva aika.

Jokainen vertaiskoulutuksen käynyt koki saaneensa koulutuksesta työkaluja kerhon pitämiseen. Vertaiskoulutus koettiin todella tärkeäksi osaksi ryhmän perustamisessa etenkin miten sen kautta sai vertaistukea muista ohjaajista. Vertaiskoulutuksen lyhyt rakenne oli osallistujille mieleen sekä se, että koulutuksessa oli mahdollisuus kysyä ja keskustella hyvin kohdennetustikin omaan ohjaajuuteen liittyvistä asioista.

**12**

**vertaisohjaaja  
koulutettua**

**45**

**vertaisryhmiin  
osallistunutta**

**6**

**toteutunutta  
vertaisryhmää**

**7**

**vapaaehtoista  
ryhmänohjaajaa**

# Kulttuurihyvinvointia avoimista matalankynnyksen ryhmistä

Koko hankkeen ajan on järjestetty avointa kulttuuri-, taidelähtöistä matalankynnyksen ryhmätoimintaa osallistujien toiveita kuunnellen. Avoimeen ryhmätoimintaan on ohjauduttu eri yhteistyöverkostojen kuten Byströmin ohjaamon ja Tyttöjen Talon suosituksista, sekä hankkeen instagramin ja facebookin ja mainokset bongaamalla. Avoimesta ryhmätoiminnasta osallistujat ovat kuulleet myös työkokeiluryhmän yleisönäyttelyiden kuten Museum of Truth ja Pimeän Säteet kautta.

Osallistujia on houkutellut työpajojen sisällöt, joissa on saanut kokeilla aivan uusia tekniikoita ohjatusti ja sellaista, mikä ei ole esimerkiksi taloudellisista syistä ollut mahdollista heille. Taulun maalaaminen, kangaskassin värjäys ja tekstiilipainanta sekä kukkien sidonta ja korujen tekeminen ovat olleet kehuttuja tekemisiä avoimissa ryhmissä. Kiitosta on saanut myös Hyvän mielentalon kanssa yhteistyössä pyörineet valokuvakurssit, jotka ovat huipentuneet näyttelyihin. Hyvinvointiryhmissä kuten Taideterapeuttinen aamupäivä ja Elämyksellinen Keijupaja osallistujat pääsivät puolestaan syventymään omaan itseen, tekivät uusia oivalluksia ja saivat jakaa niitä ryhmässä.

Osallistujat pitivät eristyisen tärkeänä, että heillä oli mahdollisuus osallistua ryhmätoimintaan iästään huolimatta. Useat työpajat ja Kukoista!-hankkeen kaltainen tarjoama toiminta on suunnattu nuorille 16-29-vuotiaille ja tällöin ikärajat tulevat vastaan. Osallistujat ovat pitäneet ryhmien jatkuvuudesta saman ohjaajan alaisuudessa sekä siitä, että ovat saaneet mielekästä tekemistä ja yksilöllistä ohjausta tekemiseen. Pajat ja ryhmät ovat olleet helposti lähestyttäviä, koska osallistuakseen ei ole tarvinnut olla aiempaa osaamista aiheista. Avointen ryhmien toimintaa ja vaikuttavuutta seurattiin avoimilla palautekyselyillä.

Vuonna 2023 avoimissa ryhmätoiminnoista oli kaikkiaan 82 osallistujaa (osa osallistujia myös työkokeiluryhmäläisiä) ja vuonna 2024 39 osallistujaa. Vertaisten pitämiin ryhmiin osallistui 45 henkilöä. Vapaisiin taide-, kulttuuri- ja hyvinvointiryhmiin osallistujia oli siis kaikkiaan 166.

### **Avoimet ryhmät 2023-2024:**

Radikaalit ristipistot

Vapaataideryhmä

Luontovalokuvauskurssi

Taideterapeuttinen aamupäivä

Taideterapiaryhmä

Elämyksellinen keijupaja

Kukkaworkshop

Koruworkshop

Maalausworkshop

Luova taidehetki -ryhmä



*Keijukurssin osallistujia kesällä 2024.*

Avointen ryhmätoimintojen, vertaistoiminnan ja työkokeiluryhmien lisäksi hanke on ollut esillä lukuisissa yleisötapahtumissa, kuten Business Oulun ja Oulun kaupungin järjestämällä järjestömessuilla, Kaikkien kesäfestareilla, Taiteiden yössä, sekä Lumo valofestivaalien alueohjelmassa. Kehittämistyö on ollut onnistunutta ja siitä tarttuneet opit jäävät elämään Kulttuurivoimalaan. Kukoista! -hanke on onnistuneesti saavuttanut eri-ikäiset ja elämäntilanteessa olevat ihmiset. Tässä erilaiset toiminnot ovat olleet etuna. Avoimet ryhmät ovat saavuttaneet ne työelämän ulkopuolella olevat jotka ovat kaivanneet kulttuuri- ja taidetoimintaa elämään ja halunneet kokeilla luovia asioita matalalla kynnyksellä ja saada tukea niiden toteuttamiseen. Vertaisryhmätoiminta puolestaan on parhaiten palvellut niitä, jotka ovat halunneet saada kokemusta ryhmän ohjauksesta, sekä halunneet edistää oman harrastuksen kehittymistä ohjauksen näkökulmasta. Työkokeilu on palvellut niitä, jotka intensiivisen projektitoiminnan avulla pääsevät testamaan omia kykykään ja osaamistaan ja näin löytävät seleyttä jatkopoluille ja pääsevät osalliseksi ryhmässä.